

แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ
กองทัพภาคที่ 3

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สานิตย์ สีนากสุก
รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพน้อยที่ 3

วิทยาลัยการทัพบก

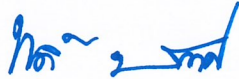
กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพ
ภาคที่ 3

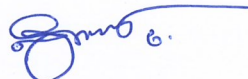
โดย พันเอก สานิตย์ สีนาทสุก

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(ทองศักดิ์ มหาวงศ์)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(สุเทพ ยิ่งยืน)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(วุฒิพัฒน์ ปรัชญ์ฐานกรณ์)

พันเอก กรรมการ
(คมกฤษ อจลานนท์)

พันเอกหญิง กรรมการ
(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

พันเอกหญิง กรรมการ
(นวลสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก สานิตย์ สีนาสกุล
เรื่อง	แนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 9,096 จำนวนหน้า : 28
คำสำคัญ	ยาเสพติด, ทหารกองประจำการ
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3 ยังคงเป็นสิ่งที่ยกย่องให้มีความสำคัญ ซึ่งในห้วงที่ผ่านมายังคงพบปัญหากำลังพลติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง สำหรับปัญหาการติดยาเสพติดของทหารกองประจำการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ ทหารกองประจำการเคยติดยาเสพติดก่อนเข้ารับราชการ และมีการกระทำผิดซ้ำภายหลังจากปล่อยลาพักกลับบ้านหรือแม้แต่ปลดประจำการไปแล้ว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการแก้ไขปัญหาคู่เสพไม่ครบวงจรทำให้เกิดพฤติกรรมการเสพซ้ำ รวมทั้งมุมมองของสังคมในปัจจุบันต่อผู้กระทำผิดที่ไม่เอื้อให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อกองทัพแล้ว ยังส่งผล ต่อสังคมและประเทศชาติในระยะยาวการแก้ปัญหาของกองทัพภาคที่ 3 จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของยุทธศาสตร์ชาติ ถ้ากำลังพลดังกล่าวสามารถเลิก และยุติไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างถาวรแล้วนั้น ภายหลังจากปลดประจำการแล้วจะเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมต่อไป จึงนำไปสู่ความสนใจการศึกษาวิจัยรูปแบบแนวทางในการแก้ไขปัญหาคู่เสพในปัจจุบันมีรูปแบบและแนวทางเป็นอย่างไร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อหรือไม่ว่างไรและการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันตลอดจนยุทธศาสตร์กองทัพบกและยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Sanit Seenarksuk

TITLE: Guildelines for Solving Drug Problems for Privates in the Third Army Area.

DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 9,096 **PAGES :** 28

KEY TERMS: Drug, Privates

CLASSIFICATION: Unclassified

The drug problem among soldiers in the Third Army Region remains a priority for the Army. In the past, there was still a problem of military personnel being addicted to drugs. As for the problem of drug addiction among military personnel, most of the soldiers were found to have been addicted to drugs before entering the service. There are repeated offenses after being released on leave to return home or even after being discharged from duty part of this is the result of not completely solving the problem of addicts, which causes repeat addictive behavior. Including current society's views on offenders. That does not allow one to live a normal life in society Such problems not only affect the military but also affect society and the country in the long run. Solving the problems of the Third Army Area is therefore an important mechanism for resolving security problems in the national strategy. If such personnel can quit and permanently stop being involved with drugs after being discharged, it will be an important mechanism. To further solve the drug problem in society therefore, it has led to an interest in researching and researching the forms and approaches to

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย แนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3 ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้จาก ผู้บังคับบัญชา กำลังพล เพื่อนร่วมงาน ในกองทัพภาคที่ 3 ที่ช่วยให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ รวมทั้งการสนับสนุนข้อมูลในการจัดทำกรวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ พันเอก วุทธิพัฒน์ ปรัชญ์ฐากรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษาที่กรุณาให้ข้อมูลด้านงานวิจัยและคำแนะนำต่างๆ ในการดำเนินการแก้ไข ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3 และขอขอบคุณ พันเอกหญิง นवलสมร จรวงษ์ พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำในการดำเนินการจัดทำเอกสารวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดจน ตรวจแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ให้เกิดความถูกต้อง เรียบร้อย สำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ก่อให้เกิดผลดีต่อกองทัพบก, กองทัพภาคที่ 3 และหน่วยที่เกี่ยวข้องสืบไป และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
สรุปสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	8
สถานการณ์การติดยาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3	10
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกและภายใน	12
แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3	18
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	
แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3	20
บทที่ 4 บทสรุป	
การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการสังกัดกองทัพภาคที่ 3	25
ข้อเสนอแนะ	27
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580 ประเด็นด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) “ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข” เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เกราะ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุก ระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต¹ สอดคล้อง กับ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ 1 ความมั่นคง และนโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2566 – 2570² โดยในส่วนของกองทัพบกได้ ดำเนินการตามแนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายและแผนการ ดำเนินงานของหน่วยเหนือในทุกระดับตลอดจนการกำหนดแนวทางเพื่อนำไปสู่ เป้าหมายการพัฒนาและ การปฏิบัติราชการของ ทบ. ตามวิสัยทัศน์ทบ. พ.ศ. 2580³ ให้มีความสอดคล้องรองรับแผนแม่บท และยุทธศาสตร์ชาติระยะที่ 2 (ปี66 - 70) และ ยังกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2567⁸ เพื่อเป็นกรอบ แนวทางในการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้านรวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการ สงครามการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มุ่งเน้นการสกัดกั้นปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน และการปฏิบัติการเชิงรุกด้วยการบูรณาการร่วมกับ กอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในเรื่องของการบำบัดฟื้นฟูต่างๆ พิจารณาใช้ประโยชน์พื้นที่ค่ายทหาร และชุมชนทหาร ทั้งในส่วนกำลังพล ยุทโธปกรณ์อาคารสถานที่และระบบสาธารณูปโภค ที่ดิน โรงพยาบาลทหาร และเทคโนโลยีทางทหาร ไปสนับสนุนการพัฒนาความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจชุมชนรอบค่ายทหาร รวมทั้งร่วมกับส่วนราชการและชุมชนในพื้นที่ในการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนของชาติตลอดจนการช่วยเหลือประชาชนและ

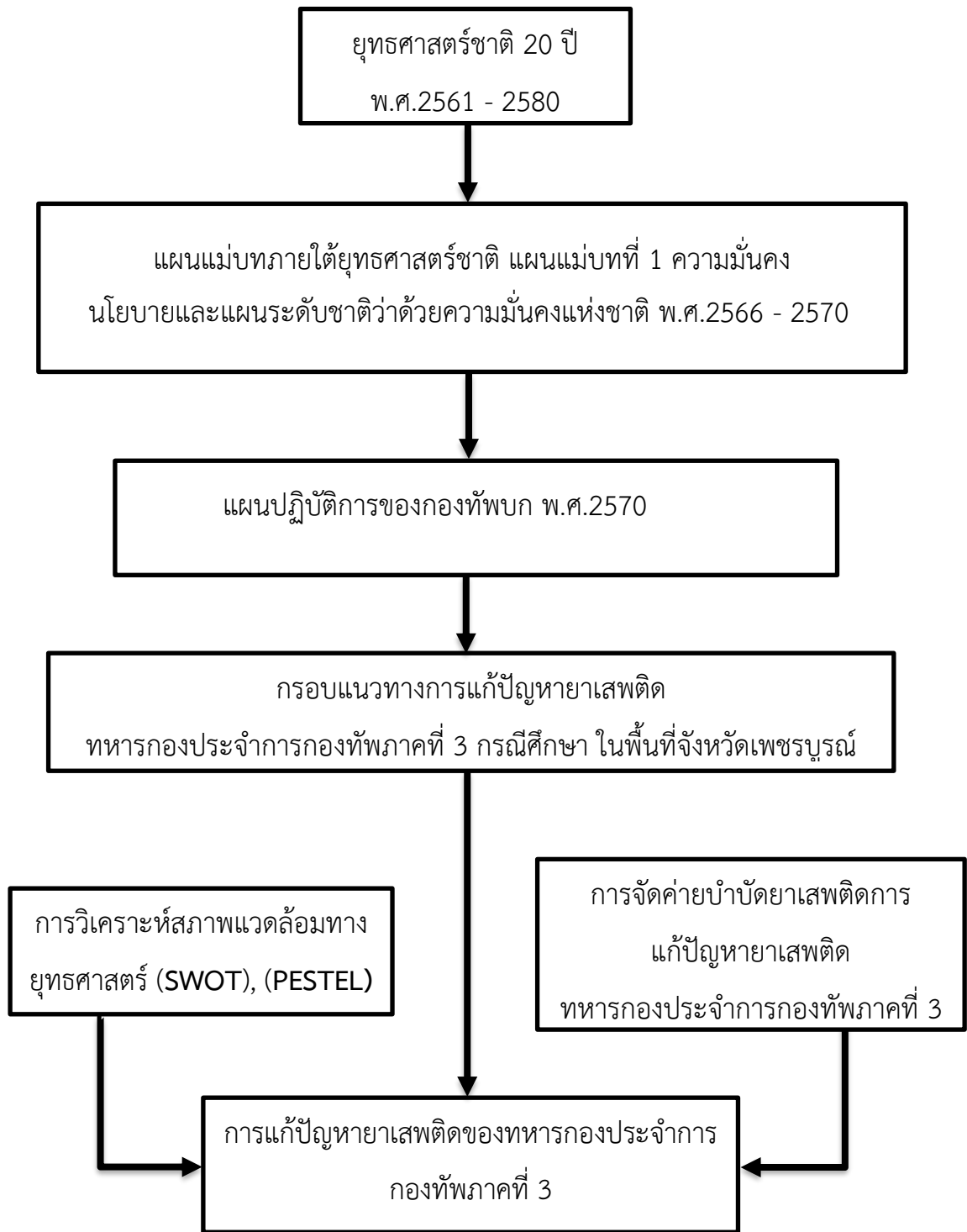
การบรรเทาภัยพิบัติ การพัฒนาระบบทหารกองประจำการอาสาสมัคร เพื่อเป็นแนวทางมุ่งไปสู่การเข้าเป็นทหารกองประจำการด้วยความสมัครใจทั้งระบบ โดยไม่มีการเรียกเกณฑ์หรือเรียกเกณฑ์ให้น้อยที่สุด มุ่งเน้น การสร้างแรงจูงใจเพิ่มมากขึ้นปรับเปลี่ยนสวัสดิการ สร้างค่านิยม สภาพแวดล้อม/วัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนการสร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของชายไทยที่มีต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ในภาพรวม การเป็นทหารที่มีเกียรติและความภาคภูมิใจ รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับเมื่อเข้ารับราชการทหาร โอกาสทางการศึกษาทั้งทางพลเรือนและทางทหาร ในการเข้าศึกษาต่อเป็นนักเรียนนายสิบ นักเรียนนายร้อย และการฝึกอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มเติม รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับภายหลังปลดประจำการ อาทิเช่น ทักษะการประกอบอาชีพ ความมีวินัย และโอกาสที่จะมีอาชีพ การแก้ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการและการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการนั้น กองทัพอากาศที่ 3 ได้ให้ความสำคัญและดำเนินการโดยต่อเนื่อง สำหรับปัญหาการติดยาเสพติดของทหารกองประจำการพบว่าทหารกองประจำการเคยยาเสพติดก่อนเข้ารับราชการ และมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำภายหลังจากปล่อยลาพักกลับบ้านหรือแม้แต่ปลดประจำการไปแล้ว ส่วนหนึ่ง เป็นผลจากการแก้ไขปัญหายาเสพไม่ครบวงจรทำให้เกิดพฤติกรรมเสพซ้ำ รวมทั้งมุมมองของสังคมในปัจจุบันต่อผู้กระทำผิด ที่ไม่เอื้อให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ หากไม่สามารถจัดการปัญหาเหล่านี้นอกจากจะสร้างส่งผลกระทบต่อกองทัพแล้ว ยังส่งผล ในระยะยาว ต่อสังคมอีกด้วย และในทางกลับกันหากกำลังพลดังกล่าวสามารถเลิกยุดติและไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างถาวรเมื่อปลดประจำการเป็นทหารกองหนุนแล้วจะเป็นกลไกที่สำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ 3 ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ 3 และศึกษาแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมสำหรับทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมสำหรับทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. แนวทางที่ใช้ในการศึกษา

1.1 รูปแบบการวิจัยใช้แบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่ วิทยาลัยการทัพบก กำหนดเป็นแนวทางในการศึกษา

1.2 ขอบเขตการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้จากการค้นคว้า เอกสารโดยการทบทวน หนังสือ วารสาร ภาคนิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ต ขอบเขตด้านพื้นที่ และประชากร ดำเนินการศึกษาจากทหารกองประจำการของกองทัพภาคที่ 3

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสมมุติฐานเดิม เปรียบเทียบกรอบแนวทางการวิจัยในการจัดค่ายบำบัดยาเสพติดเดิม พัฒนาไปสู่แผนการปฏิบัติการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ข้อมูล สังเคราะห์ และพัฒนาข้อเสนอแนะ และเสนอกรอบแนวทางไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. ขอบเขตการศึกษา

โดยการค้นคว้า วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ ผลัดที่ 2/2566 ในพื้นที่ของกองทัพภาคที่ 3

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เอกสารหรือตำราที่เกี่ยวข้อง เช่น

3.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

3.1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2561 – 2580

3.1.3 นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2567

3.2 ข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่

3.2.1 เว็บไซต์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสถานการณ์ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3
2. ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3
3. ทราบแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดที่เหมาะสมสำหรับทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

สถานการณ์ยาเสพติดพื้นที่ภาคเหนือตอนบนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สถานการณ์ยาเสพติดภาพรวม

จากสถานการณ์ยาเสพติดภาคเหนือตอนบน¹⁰ ประเทศไทยยังคงถูกใช้เป็นพื้นที่ลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านหรือพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งถูกขนานนามว่าเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่มีการผลิตยาเสพติดหลากหลายชนิด ทั้ง ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน และ คีตามีน ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดพยายามลักลอบนำเข้ายาเสพติดมายังประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านชายแดนภาคเหนือตอนบน เพื่อลำเลียงไปยังกลุ่มผู้บริโภคในประเทศและบางส่วนถูกส่งผ่านไปยัง ประเทศที่สาม พัฒนาการของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดมีการขยายวงกว้างมากขึ้นที่มีการเชื่อมโยง ระหว่างประเทศ รูปแบบการค้ามีความซับซ้อนยิ่งขึ้น การใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ด้านการเงิน และด้านการคมนาคมที่ทันสมัยหลากหลาย ส่งผลทำให้การลักลอบนำเข้ายาเสพติดมีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้าซึ่งถือเป็นยาเสพติดหลักที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในประเทศไทย ขณะที่ ไอซ์ เฮโรอีน และคีตามีน ส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงผ่านไปยังประเทศที่สาม เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ มาเลเซีย อินโดนีเซีย อิสราเอล ฯลฯ โดยใช้เส้นทางทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ โดยปริมาณยาเสพติดส่วนมากถูกลักลอบนำเข้าจากพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนนำเข้ามาพักคอยในพื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร ก่อนที่จะกระจายไปยังพื้นที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคอื่นๆต่อไป จึงส่งผลให้สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาดในภาพรวมประเทศยังไม่ลดระดับความรุนแรง

สถานการณ์ยาเสพติดนอกประเทศ

ข้อมูลของ UNODC ระบุว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ภาวะปัญหาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งยาเสพติดที่ผลิตจากสารสังเคราะห์ ส่วนมากถูกลักลอบผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านประเทศไทยหรือพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ที่เป็นพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐฉานซึ่งยากต่อการเข้าไปปราบปรามของภาครัฐ ประกอบกับช่วงหลังพบว่ามีลักลอบลำเลียงนำเข้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่สามารถใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดเข้าไปยังแหล่งผลิตยาเสพติดเพิ่มขึ้น ทำให้มีการเร่งการผลิตและลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปยังประเทศต่างๆ ในปริมาณมากขึ้น จึงส่งผลให้กลุ่มประเทศในภาคพื้นนี้ (สาธารณรัฐประชาชนจีน กัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม และไทย) มีการจับยึดยาบ้าในภาพรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 15 เท่า และ ไอซ์ เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5 เท่า จากการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งเมียนมา และ สปป.ลาว พบว่ามีเหตุปัจจัยหลายอย่างส่งผลต่อการผลิตยาเสพติดและจะมีการลักลอบนำเข้ามายังประเทศไทย

ยาเสพติดที่ควรเฝ้าระวัง

ตัวยาเสพติดหลักที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ยาบ้า โดยตัวยาเสพติดที่ยังคงปรากฏการใช้เฉพาะพื้นที่และมีสัดส่วนค่อนข้างมาก ได้แก่ เฮโรอีน ผีน ส่วนสารเสพติดที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่ ไอซ์ คีตามิน ยาอี สารเสพติดกลุ่ม Club Drug Happy Water และสารเสพติดทดแทนอย่าง เช่น เมทาโดน สารโดเมทิลซัลฟอกไซด์ เป็นต้น

ช่วงอายุกลุ่มผู้เสพ

ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2566⁶ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษามากที่สุดอยู่ในกลุ่มคนที่มีอายุมากกว่า 39 ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35 - 39 ปี กลุ่มอายุ 30 - 34 ปี กลุ่มอายุ 25 - 29 ปี กลุ่มอายุ 18 - 24 ปี และอายุ 7 - 11 ปี โดยสัดส่วนผู้เข้ารับการบำบัดที่เป็นเด็กเยาวชนอายุ 24 ปีลงมา มีสัดส่วนลดลง แต่ผู้เข้ารับบำบัดที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แสดงถึงการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของกลุ่มวัยแรงงาน หรือผู้ใช้แรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือยังคงมีสัดส่วนที่ทรงตัว ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพมีรายได้สามารถหาซื้อยาเสพติดเพื่อสนองความต้องการได้

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแพร่ระบาด

ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2566⁶ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษามากที่สุดอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายแดนที่การลักลอบนำเข้ายาเสพติด จึงทำให้การเข้าถึงยาเสพติดเป็นเรื่องง่าย และพื้นที่ห่างไกลที่มักจะมีผู้ใช้ฝิ่น ตลอดจนในปัจจุบันสถานการณ์โควิด (Covid-19) ได้คลี่คลายลง จึงทำให้ประชาชนกลับมาดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สถานบันเทิงกลับมาเปิดให้บริการ ซึ่งโอกาสในการแพร่กระจายยาเสพติดจึงมีมากขึ้น

โอกาสในการแพร่ระบาดของตัวยา

การกระทำความผิดยาเสพติดเป็นช่องทางการหารายได้ที่รวดเร็ว อีกทั้งราคา ยาเสพติดที่ลดลงประกอบกับช่องทางการติดต่อซื้อทางออนไลน์ สะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งยาเสพติดผ่านระบบขนส่งพัสดุภัณฑ์ของเอกชนที่พบความถี่มากขึ้น เนื่องมาจากค่าขนส่งมีราคาถูกลงและมาตรการของบริษัทเอกชนที่ไม่ได้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตัวยาเสพติด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับตัวยา เช่น การนำส่วนผสมของยาบ้ามาขึ้นรูปให้มีลักษณะคล้ายยาอี เป็นต้น จึงทำให้กลุ่มผู้เสพรายใหม่หรือรายเดิม เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดได้ง่ายขึ้น

สถานการณ์การติดยาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3

สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

ด้วยภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้สถานะเป็นตลาดหรือทางผ่านของยาเสพติดระดับภูมิภาค ถูกลักลอบนำเข้าจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถานการณ์การแพร่ระบาดยาเสพติดนั้นจะเห็นได้ว่าความพยายามในการลักลอบลำเลียงยังคงใช้พื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นพื้นที่หลักในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปสู่พื้นที่ตอนในและลำเลียงสู่ประเทศที่สาม การใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ด้านการเงิน และด้านการคมนาคมที่ทันสมัยหลากหลาย ส่งผลทำให้การลักลอบนำเข้ายาเสพติดมีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันนี้ สถานการณ์โควิด (Covid-19) ได้คลี่คลายลง จึงทำให้ประชาชนกลับมาดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สถานบันเทิงกลับมาเปิดให้บริการ ซึ่งโอกาสในการแพร่กระจายยาเสพติดจึงมีมากขึ้นเช่นกัน อีกทั้งการกระทำความผิดยาเสพติดยังเป็นช่องทางการหารายได้ที่รวดเร็ว รวมทั้งปัจจัยด้านราคายาเสพติดที่ลดลง และช่องทางการติดต่อซื้อทางออนไลน์ที่สะดวกมากยิ่งขึ้น

จึงทำให้กลุ่มผู้เสพรายใหม่หรือรายเดิม เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้ยาเสพติดยังมีแพร่ระบาดในปัจจุบัน

ข้อมูลการตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะของทหารใหม่สังกัดกองทัพอากาศที่ 3

ตารางที่ 1 การตรวจสารเสพติดในปัสสาวะของทหารใหม่สังกัด กองทัพอากาศที่ 3

ทหารกอง ประจำการ	ก่อนการฝึก (นาย)	ตรวจพบสาร เสพติด (นาย)	หลังการฝึก (นาย)	ตรวจพบสาร เสพติด (นาย)	ผลกาตรวจ ปัสสาวะลดลง ร้อยละ
1/64	6,081	746	6,072	68	90.88
2/64	6,652	853	6,639	51	94.02
1/65	5,038	669	5,048	187	72.05
2/65	4,832	508	4,812	82	83.86
1/66	6,043	814	6,043	77	90.54
2/66	6,011	812	6118	30	96.31

จากสถิติเปรียบเทียบการตรวจสารเสพติดในปัสสาวะของทหารกองประจำการผลัดที่ 1/64 ถึงผลัด 2/66¹⁷ ระหว่างก่อนเข้ารับการฝึกทหารใหม่และภายหลังเสร็จสิ้นการฝึก และปล่อยลาพักกลับภูมิลำเนา พบว่าทหารกองประจำการมักมีพฤติกรรมกลับไปเสพซ้ำหลังการปล่อยลาพัก ในภาพรวมมีสถิติที่ลดลงแต่ยังคงปรากฏการเสพซ้ำอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้ว่าปัจจุบันทหารกองประจำการผลัดที่ 2/66 มีการตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะเมื่อรายงานตัวเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ตรวจพบผู้ที่ใช้ยาเสพติด จำนวน 812 นายจาก 6,011 นาย คิดเป็น ร้อยละ 13.51 ภายหลังปล่อยลาพักกลับภูมิลำเนา มีผู้กลับไปเสพซ้ำ จำนวน 30 นายถึงจะมีสถิติกลับไปเสพซ้ำลดลงถึง ร้อยละ 96.31 การติดยาเสพติดที่ตรวจพบส่วนใหญ่ตรวจพบประเภทยาบ้ามากที่สุด การตัดสินใจในการใช้ยาบ้า ปัจจัยหลักเกิดจากความเชื่อ “ใช้แล้วไม่ติด” สามารถทำงานได้นานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มความบันเทิง ความ

สนุกสนานในกลุ่มเพื่อน ประกอบกับช่วงวัยซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นและเริ่มต้นเข้าสู่วัยทำงานจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่กองทัพภาคที่ 3 ให้ความสำคัญและเข้าไปแก้ไขโดยเร็ว

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3 โดยใช้ PESTEL และ Swot Analysis

การวิเคราะห์ PESTEL Analysis

การเมือง (Political) นโยบายทางการเมืองภายหลังจากที่ภาครัฐได้ปลดล็อก “กัญชา” ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2565 เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ทำให้ส่วนต่างๆ ของพืชกัญชา ได้แก่ ช่อดอก จนถึง ลำต้น เส้นใย ราก ใบ ไม่มีสถานะเป็นยาเสพติดอีกต่อไป ยกเว้นการสกัดจากกัญชาที่มีปริมาณ เตตราไฮโดรแคนนาบินอล หรือ THC ที่เกิน 0.2% ที่จะยังคงถือว่าเป็นยาเสพติด ความพยายามผลักดันให้นำกัญชา และยาเสพติดมาใช้ในทางการแพทย์และเศรษฐกิจ แต่ข้อเท็จจริงที่พบไม่ได้เป็นเช่นนั้นในหลายๆ พื้นที่พบว่า มีการขายน้ำต้มใบกระท่อมที่ไม่ได้รับอนุญาต มีการจำหน่ายใบกระท่อม กัญชา ให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยไร้มาตรการควบคุมเข้มงวด จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ ตามมาการปลดล็อกพืชกัญชา และทำให้ประชาชนลุกขึ้นมาเสพยาเสพติดและโอกาสที่จะขยายผลจากการรวมกลุ่มเอื้อประโยชน์หรือชักนำไปสู่การเสพยาเสพติดประเภทอื่นตามมา

เศรษฐกิจ (Economic) ธุรกิจการค้ายาเสพติดนั้นก่อให้เกิดการสูญเสียเงินตราแก่กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ภายนอกประเทศจำนวนมาก และเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เงินที่ควรจะถูกนำมาใช้จ่ายใช้สอยเพื่อหมุนเวียนเศรษฐกิจในประเทศ ถูกนำไปใช้เพื่อชื้อยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เปรียบเสมือนการสนับสนุนให้ผู้ผลิตยาเสพติดยังคงมีรายได้อย่างต่อเนื่องปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการงาน ความยากจนและโอกาสทางเศรษฐกิจที่จำกัดอาจผลักดันให้ผู้คนเข้าสู่การค้ายาเสพติด สาเหตุที่ทำให้คนส่วนใหญ่หันไปใช้สารเสพติดได้ เช่น การว่างงาน การขาดรายได้ การมีหนี้สิน ทั้งหลายเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้คนส่วนใหญ่กลุ่มใจ และเกิดความเครียด เมื่อเกิดความทุกข์ใจและความเครียดมาก ๆ ผวนกับการไม่คำนึงถึงข้อเสียของยาเสพติด หันไปใช้สารเสพติดได้ นอกจากนี้ ปัญหายาเสพติด

ติดยังทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทุ่มเทงบประมาณและทรัพยากรจำนวนมากในการแก้ไข ป้องกันและปราบปราม รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การที่ผู้ที่ติดยาเสพติดจำนวนมากอยู่ในกลุ่มเยาวชน นั้นหมายความว่า ประเทศของเราต้องสูญเสียบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกเป็นจำนวนมาก

สังคม (Social) ปัญหาเยาวชนสุบกัญชาเพิ่ม 10 เท่า หลังปลดล็อกกัญชาออกจากรายชื่อยาเสพติด ขณะที่กระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศ 2 ฉบับ ห้ามสูบในที่สาธารณะ และห้ามจำหน่ายช่อดอกแก่เยาวชน แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการฟุ้งซ่านของร้านแคนนาบิสช็อป และยังพบการนำเข้ากัญชาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างผิดกฎหมายผลกระทบที่ตามมานำไปสู่การมั่วสุมและโอกาสที่จะแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทอื่นตามมา ยาเสพติดไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสพ แต่ยังส่งผลร้ายแก่บุคคลรอบข้าง ครอบครัว สังคมและชุมชนเช่นกัน ที่ได้ที่มีการระบาดของยาเสพติด ที่นั้นย่อมทำให้คนในชุมชนรู้สึกหวาดระแวงและไม่ปลอดภัย อาจนำไปสู่การมั่วสุมเพื่อทำสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลักขโมย การใช้ความรุนแรง รวมถึงปัญหาอาชญากรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลและทรัพย์สินในชุมชนได้

เทคโนโลยี (Technology) ปัจจุบันที่ผู้คนสามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายขึ้นผ่านโลกออนไลน์ สามารถทำการติดต่อซื้อขายกันได้โดยตรง รวมไปถึงเทรนด์ของตลาดยาเสพติดที่เริ่มซื้อขายกันด้วยสกุลเงินดิจิทัลหรือคริปโตเคอร์เรนซี ยิ่งทำให้การจับกุมยาเสพติดมีความท้าทายมากขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดในช่วงวัยเด็กและเยาวชนที่มากขึ้นอีกด้วย

สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมพื้นที่โดยรอบที่บุคคลใช้ชีวิตอยู่เป็นประจำเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนหันกลับไปเสพยาเสพติด อาทิเช่น สถานที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัดเป็นแหล่งค้า และมั่วสุมเสพยาเสพติด แรงกดดันจากเพื่อน ครอบครัว และชุมชนอาจมีบทบาทในการใช้และพึ่งพายาเสพติด และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดภายในชุมชน อาจอำนวยความสะดวกในการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดสภาพแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบในการแพร่ระบาด ยาเสพติดถูกและซื้อขายง่าย

กฎหมาย (Legal) กฎหมายยาเสพติดที่เข้มงวดและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ นโยบายการล้างยาเสพติดในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ การ

ติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐและการคอร์รัปชันอาจอำนวยความสะดวกในการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย¹⁶ เป็นอีกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ต้องมีการดำเนินการที่เด็ดขาด ยุติธรรม และเที่ยงธรรม การพัฒนาปรับปรุงกรอบความผิดมูลฐานเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินให้ครอบคลุมเฉพาะลักษณะของความผิดที่มีความสำคัญ เช่น การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย ต้องครอบคลุมในทุกมิติสามารถนำกลุ่มขบวนการรายใหญ่มาดำเนินการตามกฎหมายได้

การแก้ไขกฎกระทรวงต่างๆ หรือการตีความนั้น ต้องสื่อสารให้ชัดเจน ประเด็นมียาเสพติดไว้เพื่อเสพไม่ผิดกฎหมายเป็นความเข้าใจผิด หากครอบครองไม่เกิน 5 เม็ด ไม่มีพฤติการณ์ว่าค้า ถือเป็นผู้เสพ ต้องเข้ารับการบำบัด หากไม่ยอมบำบัดจะมีโทษฐานครอบครองเพื่อเสพ แต่หากมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าค้า แม้เพียง 1 เม็ด ก็ถือเป็นผู้ค้า ต้องถูกดำเนินคดี การตีความที่คาดเคลื่อนเกิดช่องว่างเอื้อประโยชน์ส่งผลกระทบทำให้เกิดนักค้ารายย่อยเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จุดอ่อน (Weakness)

1. ผู้บังคับบัญชาหรือครูฝึกบางนายยังขาดทักษะหรือความสามารถในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่ถูกต้องจึงไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทหารกองประจำการได้ทั้งหมดทำให้ทหารที่ติดยาเสพติดกลับไปเสพยาอีกครั้ง
2. ทหารกองประจำการหลายนายภายหลังที่ผ่านการฝึกหลักสูตรทหารใหม่แล้วต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามหรือสกัดกั้นยาเสพติดโดยตรง มีโอกาสในการกระทำความผิด การล่อลวงโดยให้ทดลองเสพจนติดก่อนชักนำเข้าสู่กลุ่มขบวนการประกอบกับผลตอบแทนที่คุ้มค่าจนทำให้กระทำความผิดซ้ำได้อีก
3. การแพร่ระบาดในหน่วยหรือการนำยาเสพติดเข้ามาในค่าย กระทำได้ง่าย โดยสามารถลักลอบนำเข้ามาภายในหน่วยได้หลังจากการปล่อยลาพักกลับภูมิลำเนาตามห้วงเวลา เนื่องจากมีความคุ้นเคยหรือมีความประพฤตินั้นไว้ใจของผู้บังคับบัญชา

จุดแข็ง (Strengths) : หน่วยทหารเป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในการแก้ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

1. หน่วยฝึกทหารใหม่หรือหน่วยในระดับกองทัพภาคที่ 3 เป็นหน่วยที่มีความพร้อมทั้งการโครงสร้าง การจัดหน่วย กำลังพล และยุทธโศปกรณ์ มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีระเบียบ มีวินัย รวมทั้งยังสามารถติดตามประเมินผลการแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง

2. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดในพื้นที่หลายด้าน สามารถบริหารจัดการบูรณาการในการแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดสามารถดำเนินการได้ทันทีที่มีการตรวจพบ ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ (ระยะเวลา 10 – 12 สัปดาห์) เพื่อเปลี่ยนแนวความคิด และพฤติกรรมไม่ให้เกิดกลับไปเสพซ้ำ

4. หากไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในห้วงการฝึกทหารใหม่ได้ สามารถเข้าสู่กระบวนการในการบำบัดฟื้นฟูในระดับต่อไป โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่รับผิดชอบโดยตรง ดำเนินการในลักษณะศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ปรับพฤติกรรมทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และทักษะความรู้ความสามารถ ไม่กลับมากกระทำผิดซ้ำอีก

โอกาส (Opportunities)

1. นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (Quick Win) การจัดตั้ง “ศูนย์รักษใจ” โดยให้หน่วยทหารดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์พัก หรือ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อแก้ปัญหาเสพติด ดังนี้

แบบที่ 1 (ศูนย์พักคอย) เพื่อดูแลผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตจากยาเสพติด ก่อนส่งต่อเข้ารับรักษาใน รพ. เพื่อดูแลกลุ่มผู้เสพยาเสพติดกลุ่มเฝ้าระวังสูงและสูงสุด โดยใช้โรงพยาบาลค่ายทหาร รวมถึงการเตรียมการจัดตั้งศูนย์รักษใจ

แบบที่ 2 (สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ) เพื่อดูแลผู้มีอาการทางจิตจากยาเสพติด ที่ผ่านการบำบัดแล้ว แต่ชุมชน/ครอบครัวยังไม่มีความพร้อมจะรับไปดูแลฟื้นฟูสภาพร่างกายแล้ว

2. นโยบายในการแก้ปัญหายุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงได้ทันที การแก้ปัญหาเสพติดแนวใหม่⁷ “ผู้เสพ” คือ “ผู้ป่วย” การให้โอกาสแก่ผู้ต้องสงสัยว่าใช้ยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู โดยไม่ถือว่ามีความผิดต้องได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้อง

3. การพัฒนาระบบทหารกองประจำการอาสาสมัคร เพื่อเป็นแนวทางมุ่งไปสู่การเข้าเป็นทหารกองประจำการด้วยความสมัครใจทั้งระบบ โดยไม่มีการเรียกเกณฑ์หรือเรียกเกณฑ์ให้น้อยที่สุด มุ่งเน้น การสร้างแรงจูงใจเพิ่มมากขึ้นปรับเพิ่มสวัสดิการ สร้างค่านิยม สภาพแวดล้อม/วัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนการสร้างความรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของชายไทยที่มีต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม การเป็นทหารที่มีเกียรติและความภาคภูมิใจ

4. โอกาสทางการศึกษารวมทั้งแรงจูงใจที่เพิ่มขึ้นภายหลังเมื่อเลิกเสพยาเสพติดได้แล้ว ในการเข้าศึกษาต่อเป็นนักเรียนนายสิบ นักเรียนนายร้อย รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอาชีพ การฝึกอบรมการทำเกษตร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เพิ่มเติมภายหลังปลดประจำการ

5. ครอบครัวหรือผู้ปกครองมีความพร้อมให้การสนับสนุนและมีความคาดหวังที่จะให้ทหารกองประจำการเลิกเสพยาเสพติดจึงให้สมัครเข้ามารับราชการเป็นทหารกองประจำการ

อุปสรรค (Threat) ทหารกองประจำการหลายนายมีความตั้งใจที่จะเลิกยาเสพติดแต่ไม่สามารถกระทำได้กลับไปเสพอีกครั้งเนื่องจาก

1. เมื่อเลิกยาเสพติดแล้วกลับไปอยู่ในสภาพสังคมแบบเดิม ประกอบกับอยู่ในช่วงวัยรุ่น อยากรู้ อยากลอง และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด เมื่อถูก ชักชวนจึงเสพ เพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่คบหาด้วย

2. ยาเสพติดเข้าถึงได้ง่าย เทคโนโลยีโลกออนไลน์ สามารถทำการติดต่อซื้อขายกันได้โดยตรงและประเด็นที่สำคัญ คือ ไม่ยอมรับว่าตนเองติดยาเสพติด จึงมีพฤติกรรมเสพติดอีกครั้ง

3. การให้โอกาสทางสังคมหรือการยอมรับทางสังคมมีน้อย ผู้ที่เคยเสพยาเสพติดถึงแม้จะเลิกได้แล้ว แต่สังคมก็ยังมองว่ายังคงเสพยาเสพติดอยู่ และไม่น่าจะเลิกเสพติดได้ จึงทำให้หันกลับไปเสพติดอีกครั้งเพื่อประชดสังคม

4. มีการเสพมานานทำให้ยังคงมีภาวะด้านอารมณ์ที่แปรปรวน บางครั้งมีอาการ อายุกยาเกิดขึ้นอีก ซึ่งต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู 6 –20 สัปดาห์

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT มาทำ TOWS Matrix ได้ผล ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก SO : การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการนั้นส่วนใหญ่จะต้องเข้ามาประจำการในกองทัพเป็นเวลา 2 ปี สามารถเริ่มดำเนินการตั้งแต่วินิจฉัยครั้งแรกที่ตรวจพบ ณ หน่วยฝึกทหารใหม่เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและยุติแนวความคิดไม่กลับไปเสพติดซ้ำอีก หากไม่สามารถแก้ปัญหาในระดับหน่วยฝึกทหารใหม่ได้ เป็น “ผู้ติด” ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการบำบัดฟื้นฟูโดยการจัดตั้ง “ศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติด” ในระดับกองทัพต่อไป

กลยุทธ์เชิงรับ WT : กำหนดมาตรการควบคุม ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ ไม่ให้ทหารกองประจำการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ เช่น การตรวจปัสสาวะ¹⁹ การตรวจร่างกายการตรวจรอนนภายหลังที่ปล่อยลาพักกลับภูมิลำเนา เป็นต้น

กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST : การสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้กับทหารกองประจำการ เมื่อเลิกยาเสพติดแล้วกลับไปอยู่ในสภาพสังคมแบบเดิม และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด เมื่อถูก ชักชวนจะได้รู้จักวิธีการปฏิเสธ

กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO : การสนับสนุน และสร้างโอกาสทางการศึกษารวมทั้งแรงจูงใจเมื่อเลิกเสพยาเสพติดได้แล้ว การส่งเสริมในการเข้าศึกษาต่อเป็นนักเรียนนายสิบ นักเรียนนายร้อย รวมทั้งการฝึกอาชีพ การฝึกอบรมการทำงานเกษตร

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม ภายหลังปลดประจำการ

แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพภาคที่ 3

จากการศึกษาข้อมูลของทหารกองประจำการในพื้นที่กองทัพภาคที่ 3 ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ภายหลังที่เข้ารับการฝึกหลักสูตรทหารใหม่แล้ว มีสถิติผู้ที่เคยเสพยาติลดลง แต่ยังคงมีผู้กลับไปเสพยาหลังจากที่ลาพักจากการฝึก ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยใช้แนวทางของกลยุทธ์เชิงรุก (SO) ตามการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix มีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ** หน่วยระดับกองพันขึ้นไปจัดตั้งชุดครูฝึกยาเสพติดประจำหน่วย หน่วยละ 1 ชุด ประกอบด้วย นายทหาร 1 นาย และนายทหารประทวน 2 - 3 นาย เข้ารับการฝึกอบรม ความรู้ด้านยาเสพติด จาก สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานสาธารณสุข และฝ่ายปกครองในพื้นที่ โดยการดำเนินการจะเป็นการปฏิบัติแบบรวมการ จากกองทัพภาคที่ 3 เพื่อขยายผลในหน่วยคอยดูแลกำลังพลทหารกองประจำการภายในหน่วยตั้งแต่เข้ารับการฝึกในระบบหน่วยฝึกทหารใหม่

2. **ขั้นการบำบัดฟื้นฟู** ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ และ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดของกองทัพภาคที่ 3

2.1 **หน่วยฝึกทหารใหม่** : เมื่อทหารใหม่เข้ามารายงานตัว ดำเนินการตรวจสอบประวัติ ตรวจร่างกาย เอกซเรย์ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ และการสอบถามซักประวัติ สัมภาษณ์ การคัดกรองแยกกลุ่ม ผู้ใช้, ผู้เสพ และผู้ติด รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้ติดยามีความตั้งใจในการรักษา เพื่อเข้าสู่กระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยน MINDSET ที่จะเลิกยาเสพติดและดำเนินการฝึกตามขั้นตอนการฝึกทหารใหม่ โดยห้วงการฝึกอบรมในช่วงเย็น จะแบ่งตารางการฝึกให้กับชุดครูฝึกยาเสพติดเข้าดำเนินกิจกรรม 3 กิจกรรมหลัก อย่างน้อยกิจกรรมละ 18 ครั้งตลอดห้วงการฝึกทหารใหม่ ดังนี้

2.1.1 กิจกรรมถ่ายทอดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติดให้กับทหารใหม่

2.1.2 กิจกรรมพบประพุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง ชุดครูยาเสพติด และ ทหารใหม่

2.1.3 กิจกรรมฝึกทักษะการปฏิเสธการใช้ยาเสพติดให้กับทหารใหม่

2.1.4 การติดตามผลภายหลังการหลังจากทหารใหม่จบการฝึกจะต้องดำเนินการโดยต่อเนื่อง ดำเนินการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะรวมทั้งตรวจสอบพฤติกรรม สถานะสุขภาพ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเสพยา ดำเนินการบันทึกข้อมูลวิเคราะห์คัดกรองแยกกลุ่มผู้ที่กลับไปเสพยาซ้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการในการบำบัด ณ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดต่อไป

2.2 ศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดของกองทัพภาคภาคที่ 3 : โดยจัดตั้งศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแบบรวมการ ให้หน่วยระดับกองพัน/เทียบเท่าดำเนินการในภาพรวมของกองทัพ แยกตัวผู้ที่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำเข้ามาอยู่ในหน่วยบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด มีการจัดการบังคับบัญชา เหมือนการจัดตั้งหน่วยฝึกทหารใหม่ ดำเนินการในลักษณะแบบควบคุมตัว ณ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ปรับสภาพให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และทักษะความรู้ความสามารถ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำอีก มีการฝึกอบรมการทำเกษตร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งทางด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมง การฝึกอบรมอาชีพเสริมระยะสั้น ให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพหลังจากผ่านการบำบัดแล้ว รวมทั้งส่งเสริมให้เข้ารับราชการทหาร และทำงานในบริษัทเอกชนที่ให้การสนับสนุน โดยมีฝึกอบรมตามหลักสูตร¹³ รวมจำนวน 496 ชั่วโมง แบ่งเป็น หมวดวิชาทั่วไป, ด้านการเกษตร, หมวดวิชาอาชีพเสริมระยะสั้น และหมวดวิชาเตรียมความพร้อม

3. **ขั้นการติดตามประเมินผล** โดยหน่วยต้นสังกัดดำเนินการติดตามประเมินผล ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปรับเปลี่ยน Mindset ที่จะเลิกยาเสพติดภายหลังเสร็จสิ้นขั้นตอนของการบำบัดฟื้นฟูในแต่ละระดับ เพื่อไม่ให้กำลังพลดังกล่าวกลับไปเสพยาซ้ำและเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างถาวร

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการสังกัดกองทัพภาคที่ 3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของทหาร กองประจำการ ผลัดที่ 1/64 ถึง 2/66 ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 3 มาทำการวิเคราะห์ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในสถานการณ์ ในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า จากปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ส่งผลให้ แนวโน้มสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือยังคงมีความรุนแรงขึ้น จะเห็นได้จากสถิติผลการจับกุมผู้กระทำความผิด และการดำเนินคดีผู้กระทำความผิด รวมทั้งของกลางยาเสพติดที่สามารถจับกุมตรวจยึดได้เป็นจำนวนมาก ปัญหายาเสพติดได้ แทรกซึมเข้าไป ทุกกลุ่มชนชั้น ทุกกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน รวมทั้งทหารกอง ประจำการก็เช่นเดียวกัน ซึ่งสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดนั้นมีความซับซ้อน และมีความ เชื่อมโยงกับปัญหาด้านอื่นๆ ด้วย โดยมีปัจจัยหลักมาจากตัวเองด้านอารมณ์ อยู่ในช่วง วัยรุ่นตอนปลายถึงวัยเริ่มทำงาน เป็นช่วงวัยที่อยากรู้ อยากลอง และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติด ยาเสพติดซึ่งมีอิทธิพลสำคัญกับบุคคล หลายคนถูกชักนำด้วยความเชื่อที่ผิด “ใช้แล้วไม่ติด” สามารถทำงานได้นานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มความบันเทิง ความสนุกสนานใน กลุ่มเพื่อน เมื่อถูกชักชวนจึงเสพเพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่คบหาด้วย โน้มหน้าไปสิ่งที่ไม่ดี และใช้ยาเสพติด สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องโครงการทบทวนสถานการณ์ด้านกฎหมาย กัญชาเสพติดของไทย ของศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กล่าวไว้ว่า วัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เป็นระยะ หัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยวิกฤต (critical period) เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิต อย่างมาก มีปัญหาและมีความ ยากลำบากในการปรับตัว แนวคิดด้านจิตวิทยาการพัฒนาวัยรุ่น มุ่งมองที่ปัจจัยภายใน ส่วนบุคคลที่จะส่งผลต่อการเสพยาเสพติดทั้งในระยะการตัดสินใจใช้ครั้งแรก และการใช้ สารเสพติดระยะต่อไป¹¹

การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมี การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดย

ปรับเปลี่ยนแนวทางการลงโทษผู้กระทำผิดให้สมเหตุสมผลขึ้น การมองผู้เสพเป็นผู้ป่วย และ เน้นนำวิธีทางสาธารณสุขเข้ามาแก้ปัญหาผู้เสพยาเสพติดในปัจจุบัน ในส่วนของทหาร กองประจำการนั้นจะเห็นได้ว่า หลายคนเคยเป็นผู้ใช้ยาเสพติดก่อนเข้ากองประจำการ ภายหลังจากปล่อยลาพักเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกหลักสูตรการฝึกทหารใหม่ ยังพบว่าทหารกอง ประจำการมักมีพฤติกรรมกลับไปเสพซ้ำ ถึงแม้สถิติในภาพรวมจะมีจำนวนที่ลดลงก็ตามแต่ ยังปรากฏการพฤติกรรมเสพซ้ำ ยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ต้องได้รับการ แก้ไข โดย กลุ่มงานวิชาการพยาบาล กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลธัญญา รักษาปัตตานี⁹ กล่าวว่า การกลับไปเสพซ้ำ (RELAPSE) หมายถึงพฤติกรรม ของผู้ติดยา และสารเสพติด ที่เริ่มต้นใหม่ในการใช้ยาและสารเสพติดถี่ขึ้น หรือใช้ในชีวิตประจำวัน หลังจากที่มีการ หยุดยาเสพติดหรือหลังจากการบำบัดรักษายาเสพติดในรูปแบบต่างๆ มาเป็นเวลาระยะหนึ่ง มีการใช้ยาอย่าง ต่อเนื่องที่ไม่สามารถจัดการสถานการณ์ที่มีความ เสี่ยงสูงได้ซึ่งการกลับไปเสพซ้ำ ส่วนใหญ่ผู้ติดยาเสพติดจะกลับไปเสพซ้ำภายใน 1 ปีแรก พบอัตราการกลับไปเสพซ้ำภายใน 6 เดือนแรกและร้อยละ 96.68 และในประเทศไทย พบว่า ผู้ป่วยที่ผ่านการดูแลรักษา ยังคงมีอัตราการการกลับไปเสพซ้ำสูง ผู้ติดยาเสพติดที่ ไม่ได้ได้รับการบำบัดรักษา มีความ เสี่ยงต่อการกลับไปเสพซ้ำมากขึ้น ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยากระทรวงสาธารณสุข แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด²⁰ มองว่าการกลับไปเสพซ้ำเป็นปัญหาที่ สำคัญที่ นักบำบัดจะต้องคำนึงถึงในการแก้ไขปัญห และจากการศึกษาเรื่อง มาตรฐานสากลในการป้องกันการใช้สารเสพติดของ สำนักงานป้องกันยาเสพติดและ ปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติกล่าวไว้ว่า การ ป้องกันสารเสพติดมี ความหมายกว้างกว่าการช่วยให้คนทุกกลุ่มวัยโดยเฉพาะเยาวชนหลีกเลี่ยง หรือชะลอการ ใช้สารเสพติดครั้งแรกออกไป หรือหากเริ่มเสพแล้วให้ป้องกันการไปสู่การเสพยา นั้นคือ การทำให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดีและมีพัฒนาการปลอดภัย มีความอยู่ดีมีสุขทั้งจิตใจ และอารมณ์ ความเข้มแข็งและความผูกพันที่แน่นแฟ้นของบุคคล ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม¹⁵ โดยมีปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ 3 ประการสำคัญ ประกอบด้วย

1. ปัจจัย ระดับนโยบาย ผู้บริหารมีความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และสาระสำคัญของประมวลกฎหมาย ยาเสพติด การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมายที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มทหารกองประจำการ การติดตามและ สร้างแรงจูงใจ

2. ปัจจัยระดับอำนาจการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กลไกการขับเคลื่อน นโยบายและแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ การถ่ายทอดและสร้างองค์ความรู้ในเรื่องประมวลกฎหมายยาเสพติดและการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ ทรัพยากรในการ ขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล

3. ปัจจัยระดับปฏิบัติการ ครูฝึกทหารกองประจำการ หลักสูตรการฝึกอบรม วิธีการเรียนรู้ ทหารกองประจำการ และการวัดผลการดำเนินการ สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง มาตรฐานสากลในการป้องกันการใช้สารเสพติดของสำนักงานป้องกัน ยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติกล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ การ ป้องกันยาเสพติดในเด็กเยาวชนประสบผลสำเร็จ คือ การทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะสังคมที่ดี มีสุขภาพใจและอารมณ์ที่เข้มแข็งยืดหยุ่นได้ การจัดการในชั้นเรียน การจัดการความเสี่ยงทางจิตใจรายบุคคล การให้คำปรึกษาและบำบัดแบบเสริมสร้างแรงจูงใจ กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันใน ชุมชน และนโยบายของสถานศึกษา¹⁵

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมสนับสนุนกองพลทหารราบที่ 9 ของ พันเอก วสันต์ วุฒิวิโรตม และ พัลลยมน์ สิ้นหน่ง¹² กล่าวไว้ว่า แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดควร เน้นเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำมาพัฒนาสร้างภูมิคุ้มกันให้ห่างไกลยาเสพติดได้โดยการสอดส่องดูแลกำลังพลจะทำให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึก อาชีพ เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านอาชีพเสริมของกำลังพล กิจกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการของ กำลังพลในเชิงสร้างสรรค์ การระคับประคองเยียวยาให้ความช่วยเหลือหรือคำปรึกษา การจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่กำลังพลที่อยู่ภายในและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแล สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามแนว ทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอก

สถานศึกษา ของ กิรณา เครือพงศ์ศักดิ์¹⁴ กล่าวไว้ว่า การให้โอกาสแก่บุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงได้รู้จักการสร้างคุณค่าในตนเอง ให้เกิดขึ้น สามารถแสดงออกตามความสนใจของเยาวชนที่สร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเอง และเป็นต้นแบบที่ดีคอยดึงเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้สามารถเลิกได้¹⁴

สำหรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการสังกัด กองทัพอากาศที่ 3 กรมศึกษา ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ พันเอก วุทธิพัฒน์ ปรัชญ์ฐากรณ์¹⁸ ได้กล่าวถึงแนวทางในการแก้ปัญหาแล้วกำหนดแนวทาง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ทหารใหม่ รายงานตัวเข้ากองประจำการเข้ารับการศึกษาหลักสูตรทหารใหม่ เข้าสู่กระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยน MINDSET ที่จะเลิกยาเสพติด ระยะเวลาประมาณ 12 สัปดาห์ และปล่อยลาพักกลับภูมิลำเนา เมื่อทหารใหม่กลับจากการลาพัก จึงได้ทำการประเมินผลได้ทำการตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะอีกครั้งหากพบว่าทหารกองประจำการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีกครั้ง ให้หน่วยระดับกองพลหรือระดับกรมรับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งหน่วยบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดให้กับกำลังพลดังกล่าวเข้าสู่การบำบัดจนกว่าจะเลิกยาเสพติดได้ตนเองซึ่งอาจจะต้องใช้เวลา 6 สัปดาห์ ถึง 4 เดือนจึงบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาเพิ่มเติมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการกองทัพอากาศที่ 3 โดยกลไกของการกลับไปเสพยา ผู้ป่วยติดยาเสพติดที่หยุดใช้ยาเสพติดเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงทั้งที่เป็นสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล สิ่งเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดไปแล้วทำให้มีความสุขคลายทุกข์ได้และทำให้เกิดความคิดแบบอัตโนมัติทำงาน ทำให้ไปใช้ยาเสพติดครั้งคราว มีผลต่อความเชื่อมั่นในความสามารถของตน (SELF - EFFICACY) ลดลง ผู้ป่วยคิดว่ามันไม่มีประโยชน์ที่จะหักห้ามใจ ในสุดท้ายก็ต้องกลับไปใช้ยาเสพติดอยู่ดี ประกอบกับความรู้สึกละอายใจที่ตนเอง พลาดพลังใช้ยาเสพติด ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวอาจทำให้มีแนวโน้มที่จะกลับไปใช้ยาเสพติด หากผู้ป่วยไม่ พัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้นมาได้ เมื่อเผชิญสถานการณ์แบบนี้อีกในอนาคต จะทำให้ผู้ป่วยมีโอกาส กลับไปเสพยาได้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่หน่วยฝึกทหารใหม่ โดยการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้กับครูทหารใหม่ในการบำบัด มีระบบคัดกรอง การคัดแยกกลุ่ม

ทหารใหม่ที่ติดยาเสพติด ผู้ใช้, ผู้เสพ และผู้ติด ที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้กระบวนการในการปรับเปลี่ยนความคิดทหารใหม่ ภายในระยะเวลา 10 – 12 สัปดาห์ ให้สามารถยุติปัญหาการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการได้ ณ หน่วยฝึก ไม่ให้กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก หากไม่สามารถดำเนินการได้สำหรับผู้ติดยาเสพติดให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บำบัดฟื้นฟูแบบในระดับกองทัพแบบรวมการเป็นส่วนรวม ให้หน่วยระดับกองพันหรือเทียบเท่าดำเนินการจัดตั้งศูนย์บำบัดฟื้นฟูในภาพรวมของกองทัพ มีการจัดการบังคับบัญชา เหมือนการจัดตั้งหน่วยฝึกทหารใหม่ ดำเนินการในลักษณะแบบควบคุมตัว ณ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด การปรับสภาพให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และทักษะความรู้ความสามารถ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก การฝึกอบรมการทำการเกษตร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งทางด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมง ดำเนินการอบรมอาชีพเสริมระยะสั้น ให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพหลังจากผ่านการบำบัดแล้ว รวมทั้งส่งเสริมให้เข้ารับราชการทหาร และทำงานในบริษัทเอกชนที่ให้การสนับสนุน ตามโครงสร้างหลักสูตร¹³ โดยมีจำนวนชั่วโมงการฝึกอบรมรวมตลอดหลักสูตร 496 ชั่วโมง แบ่งเป็นหมวดวิชาทั่วไป ด้านการเกษตร, หมวดวิชาชีพเสริมระยะสั้น และหมวดวิชาเตรียมความพร้อม เมื่อดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดแล้วจะส่งกำลังพลกลับหน่วยต้นสังกัดให้ดำเนินการติดตามประเมินผลในชั้นหน่วยต่อไป ซึ่งการดำเนินการตามระบบของการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าวข้างต้น เป็นการใช้อำนาจของการเข้ามาเป็นทหารกองประจำการที่ต้องอยู่ในกองทัพเป็นระยะเวลา ถึง 2 ปี ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งในเรื่องของการเลิกเสพยาเสพติด การปลูกฝัง อุดมการณ์ และความรักในองค์กรทหาร และเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ช่วยลดโอกาสการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนที่จะเป็นกำลังหลักของชาติในอนาคตต่อไป

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการสังกัดกองทัพภาคที่ 3 นั้น จะเห็นได้ว่าที่มาของปัญหานั้นมี 3 ระดับ คือ ต้นน้ำ, กลางน้ำ และปลายน้ำ แต่สิ่งที่กองทัพกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน คือ การแก้ปัญหาในระดับกลางน้ำ ถ้าเราสามารถยุติปัญหาในระดับกลางน้ำได้ก็เป็นอันสิ้นสุดขั้นตอนการดำเนินการในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ตอบสนองนโยบายในการแก้ปัญหายุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงได้ทันที การแก้ปัญหายาเสพติดแนวใหม่ “ผู้เสพ” คือ “ผู้ป่วย” การให้โอกาสแก่ผู้ต้องสงสัยว่าใช้ยาเสพติดสามารถเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู⁷ โดยไม่ถือว่ามีความผิดต้องได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้องและภายหลังจากที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข มองผู้เสพ เป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. ระดับ “ผู้ใช้” คือ ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว
2. ระดับ “ผู้เสพ” คือ ติดใจในการเสพ มีความสุขเมื่อเสพ และมีแนวโน้มเสพบ่อยขึ้น
3. ระดับ “ผู้ติด” คือ หมกมุ่นในการเสพ มีอาการเมายา ส่งผลต่อการเรียนหรือการทำงาน

จากสถิติการตรวจสารเสพติดในปีสภาวะของทหารกองประจำการผลัดที่ 1/64 ถึงผลัด 2/66 ในช่วงก่อนเข้ารับการรักษาใหม่และภายหลังเสร็จสิ้นการฝึก และปล่อยลาพักนั้นพบว่าทหารกองประจำการมักมีพฤติกรรมกลับไปเสพซ้ำภายหลังการปล่อยลาพัก ในภาพรวมมีสถิติที่ลดลงแต่ยังปรากฏการเสพซ้ำอย่างต่อเนื่อง การติดยาเสพติดที่ตรวจพบส่วนใหญ่ตรวจพบ ประเภทยาบ้ามากที่สุด การตัดสินใจในการใช้ยาบ้า ปัจจัยหลักเกิดจากความเชื่อ “ใช้แล้วไม่ติด” สามารถทำงานได้นานมีประสิทธิภาพ

รวมทั้งเป็นการเพิ่มความบันเทิง ความสนุกสนานในกลุ่มเพื่อน โดยมีเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ ดังนี้

1. อยู่ในช่วงวัยรุ่น อยากรู้อยากลอง และอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด เมื่อถูกชักชวนจึงเสพเพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่คบหาด้วย

2. การว่างงานหรือการไม่ได้เรียนหนังสือจึงทำให้หลายคนมีเวลาว่างและหันเข้าหา ยาเสพติด เพื่อคลายความเหงา

3. เป็นผู้ใช้แรงงานรับจ้างทั่วไป นิยมเสพยาบ้าเพื่อให้สามารถทำงานได้มากขึ้น รวมทั้งนายจ้างบางรายมักใช้ยาเสพติดมาเป็นสิ่งตอบแทนให้กับแรงงาน นอกเหนือจากการจ่ายค่าจ้างด้วยเงิน

4. สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีการเสพยาเสพติด ผู้ที่ติดยาเสพติด จึงมีพฤติกรรมทำตามคนอื่นๆ ในสังคม

5. เกิดจากปัญหาครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว

6. ทหารกองประจำการหลายคนมีความตั้งใจที่จะเลิกยาเสพติดแต่ไม่สามารถกระทำได้กลับไปเสพอีกครั้ง มีเหตุปัจจัยที่ส่งผล ดังนี้

6.1 เมื่อเลิกยาเสพติดแล้วกลับไปอยู่ในสภาพสังคมแบบเดิม

6.2 การยอมรับหรือการให้โอกาสทางสังคมน้อย ผู้ที่เคยเสพยาเสพติด ถึงแม้จะเลิกได้แล้ว สังคมก็ยังมองว่ายังคงเสพยาเสพติดอยู่ และไม่น่าจะเลิกเสพได้ ทำให้ต้องหันกลับไปเสพอีกครั้งเพื่อประชดสังคม

6.3 ยาเสพติดเข้าถึงได้ง่ายรวมทั้งไม่ยอมรับว่าตนเองติดยาเสพติดจึงกลับไปเสพอีกครั้ง

6.4 มีการเสพมานานทำให้ยังคงมีภาวะด้านอารมณ์ที่แปรปรวน บางครั้งมีอาการ อยากรยาเกิดขึ้นอีก ซึ่งต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู 6 –20 สัปดาห์

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นจะต้องดำเนินการตั้งแต่ทหารกองเกินรายงานตัวเข้ารับการฝึกหลักสูตรทหารใหม่ เป็นการใช้อัตินของการเข้ามาเป็นทหารกองประจำการที่

ต้องอยู่ในกองทัพเป็นระยะเวลาถึง 2 ปี ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยการสร้างองค์ความรู้ขีดความสามารถให้กับหน่วยฝึกทหารใหม่ ในการดำเนินการคัดกรอง/บำบัดฟื้นฟู แยกกลุ่ม ผู้ใช้, ผู้เสพ และผู้ติด รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้ติดยามีความตั้งใจในการรักษา เพื่อเข้าสู่กระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยน MINDSET ที่จะเลิกยาเสพติด ประมาณ 12 สัปดาห์ แก้ไขปัญหาให้ยุติในขั้นการบำบัดฟื้นฟู ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ หากยังคงพบผู้ติดยาเสพติดกลับไปเสพซ้ำภายหลังปล่อยลาพักกลับบ้านจะต้องส่งตัวเข้าสู่กระบวนการการบำบัดฟื้นฟู ณ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูในระดับกองทัพภาคที่ 3 ต่อไป เมื่อดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดแล้วจะส่งกำลังพลดังกล่าวกลับหน่วยต้นสังกัดเพื่อติดตามประเมินผล และขยายผลในขั้นหน่วยต่อไป

ข้อเสนอแนะตามนโยบาย

1. การแก้ปัญหายาเสพติดในการจัดค่ายบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดควรมีแผนดำเนินการในระดับกองทัพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการแก้ปัญหา ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (Quick Win) การจัดตั้ง “ศูนย์รักษาใจ” โดยให้หน่วยทหารดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์พัก หรือ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อแก้ปัญหาเสพติดและนโยบายการแก้ปัญหาเสพติดแนวใหม่ “ผู้เสพ” คือ “ผู้ป่วย” การให้โอกาสแก่ผู้ต้องสงสัยว่าใช้ยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู โดยไม่ถือว่ามีความผิดต้องได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้องและภายหลังจากที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

2. ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา ณ หน่วยฝึก ถ้าสามารถยุติปัญหาได้จะทำให้ประหยัดงบประมาณและนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปพัฒนาศักยภาพของทหารกองประจำการในด้านอื่นๆ ได้ต่อไป

3. การแก้ปัญหาที่ต้นน้ำสามารถดำเนินการได้โดยพิจารณาทหารกองประจำการ ที่เคยเสพยาเสพติด และผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งประสบความสำเร็จมีความมั่นคง และเป็นที่ยอมรับ กลับไปเป็นบุคคลต้นแบบในสังคม สร้างแรงจูงใจ สนับสนุนการแก้ปัญหาในระดับชุมชนให้เข้มแข็งภายหลังที่ปลดจากกองประจำการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทำวิจัยกรณีศึกษาเพิ่มเติม การเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดกรองหรือคัดเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ พัฒนาระบบการคัดเลือก ให้มีขั้นตอนที่ รวดเร็ว มีคุณภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนก็จะช่วยแก้ปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการ

2. ควรการศึกษาทำวิจัยกรณีศึกษาเพิ่มเติม เชิงคุณภาพ ในการแก้ไขปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการ ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ หรือสามารถบรรจุอยู่ให้หลักสูตรการฝึกทหารใหม่สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับราชกิจจานุเบกษา) พิมพ์ ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ ตุลาคม 2561
2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 8 การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. หนังสือ ผกพ.ศปก.ทบ./ผกพ.ศอ.ปส.ทบ. ที่ กท 0407.15/1372 ลง 7 ส.ค. 61 เรื่องรายงานผลการฝึกอบรม และสัมมนาผู้บังคับหน่วย และฝ่ายอำนวยการด้านภัยยาเสพติด
4. รายงานศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองทัพบก เมื่อ 16 สิงหาคม 2564.
5. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับราชกิจจานุเบกษา) พิมพ์ ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ ตุลาคม 2561.
6. สรุปสถานการณ์ยาเสพติดภาคเหนือตอนบนประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
7. แผนยุทธศาสตร์ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูยาเสพติด พ.ศ.2566 – 2570 กระทรวงสาธารณสุข
8. นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2567
9. การป้องกันการกลับไปเสพซ้ำของผู้ป่วยยาเสพติด (Relapse prevention) กลุ่มงานวิชาการพยาบาล กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ปัตตานี
10. แผนปฏิบัติการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ในพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ชายแดนภาคเหนือ พ.ศ. 2567.

11. ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. โครงการทบทวนสถานการณ์ตามภูมิคุ้มกันยาเสพติดของไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย; 2557.
12. วสันต์ วุฒิวิโรตม. พันเอก., พัลยมน สิ้นหนิง. พันเอก, แนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดใน กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ; 2562.
13. หนังสือขออนุมัติจัดตั้งศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดกองทัพภาคที่ 3 ; ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2566.
14. กิรณา เครื่องพงศ์ศักดิ์. การศึกษาการดำเนินงานตามแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหายา เสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย เสนาธิการทหาร; 2561.
15. สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ. มาตรฐานสากลใน การป้องกันการใช้สารเสพติด เชียงใหม่: แผนงานการพัฒนาระบบการ ดูแลผู้มีปัญหาการติ่ม สุรา สสส. ; 2557.
16. การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มทหาร กอง ประจําการกองทัพบกที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 โดย นาย สุพัตต์ หีบโอสถ
17. แผนกการสารวัตร กองทัพภาคที่ 3 รายงานผลการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะของ ทหารกองประจําการ ผลัดที่ 2/66 ของหน่วยในสังกัดกองทัพภาคที่ 3
18. วุทธิพัฒน์ ปรัชญ์ฐานกรณ์. พันเอก , การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกอง ประจําการสังกัด กองทัพภาคที่ 3 กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ; 2565.
19. มีชัย ไทรงาม. พันเอก , แนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดพลทหารกองประจําการใน พื้นที่กองทัพภาคที่ 4 ; 2564.

20.สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากระทรวงสาธารณสุข แผนงานบูรณาการ
ป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ; 2567.

21.ปฏิบัติการลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติดระยะ 1 ปี ตามนโยบายเร่งด่วนของ
รัฐบาล 2566.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก สานิตย์ สีนากสุข

วัน เดือน ปีเกิด 8 กุมภาพันธ์ 2517

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2544 ปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาไฟฟ้าสื่อสาร
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รุ่นที่ 49)

พ.ศ. 2555 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 90

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544 - 2545 ผู้บังคับหมวดลาดตระเวนกองร้อยทหารม้ากองพัน
ทหารม้าที่ 28

พ.ศ. 2547 - 2550 ผู้บังคับหมวดกรรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2550 - 2554 รองผู้บังคับกองร้อยลาดตระเวนระยะไกลกองพล
ทหารม้าที่ 1

พ.ศ. 2554 - 2555 นายทหารยุทธการและการฝึกกองพันทหารม้าที่ 26

พ.ศ. 2555 - 2556 ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายกำลังพลกองทัพภาคที่ 3

พ.ศ. 2558 - 2559 หัวหน้าฝ่ายกำลังพลกองพลทหารม้าที่ 1

พ.ศ. 2559 - 2561 ผู้บังคับหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบก
ที่ 36

พ.ศ. 2561 - 2563 หัวหน้ากองยุทธการมณฑลทหารบกที่ 36

พ.ศ. 2563 - 2566 หัวหน้ากองกำลังพลมณฑลทหารบกที่ 36

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน รองผู้อำนวยการกองยุทธการกองทัพหน่วยที่ 3